

Opgave Assetmanagement

Portefeuillehouder(s):	Frank Jorna, Remco van Maurik
Organisatie:	Opgave Assetmanagement

Beleidsproducten

- Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen
- Beheersinstrumenten watersystemen
- Beheersinstrumenten waterkeringen
- Ondersteunende beheerproducten

Waar zijn we van

De missie van de opgave assetmanagement is staan voor professioneel beheer en onderhoud van onze infrastructuur waarmee we bijdragen aan de strategische (beleids-)doelen van Wetterskip Fryslân. Op basis van betrouwbare informatie maken we keuzes, waarbij we kijken naar de prestaties die van onze assets worden verwacht, naar de risico's die Wetterskip Fryslân loopt bij achterblijvende prestaties en naar de kosten die met onze assets gemoeid zijn.

De ambitie van assetmanagement is om de komende jaren goed inzicht te krijgen in ons areaal. Waar bevinden de assets zich, wat is hun conditie en onderhoudshistorie, welke beheerplannen zijn nodig voor instandhouding en hoe zijn processen en datamanagement georganiseerd? Voor goed assetmanagement zijn kennis en draagvlak in de organisatie nodig, maar ook eigenaarschap bij bestuur en organisatie en voldoende middelen. Hebben we het areaal goed in beeld, dan kunnen we scenario's ontwikkelen. Scenario's die verschillende prestatie- en risicoprofielen beschrijven, zowel voor de korte als de lange termijn. Het strategisch assetmanagement plan is in 2023 vastgesteld, en zal tussen 2023-2030 worden geïmplementeerd.

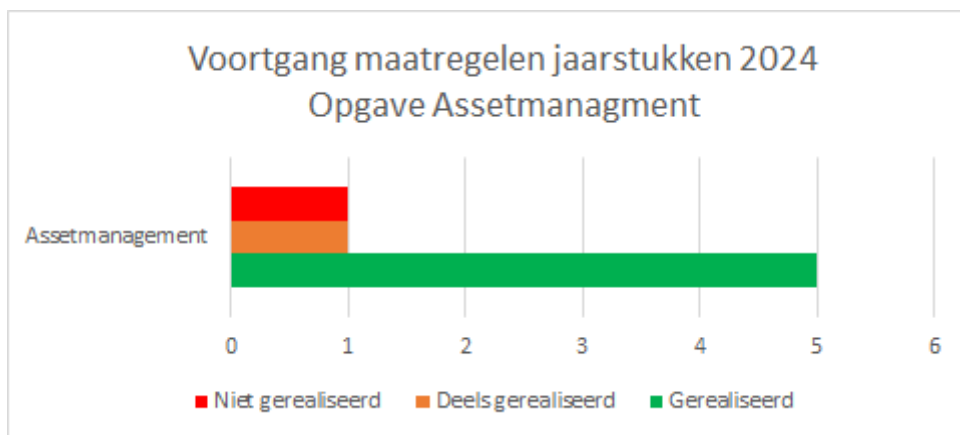
Trends en ontwikkelingen

Hoge vervangingsinvesteringen

Uit een inventarisatie in 2024 door de kapitaalsgoederennotitie blijkt dat onze vervangingsinvesteringen tot veel hogere lasten leiden dan in het verleden het geval was. Dit komt doordat veel assets een geringe boekwaarde hebben, omdat ze in het verleden voor een symbolisch bedrag overgenomen zijn. Dat betekent dat er ook niet op afgeschreven wordt, terwijl dat na vervanging uiteraard wel het geval is. Ons strategisch assetmanagement is er op gericht de effecten daarvan zo goed mogelijk te beheersen.

Samenvatting realisatie beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel staat de voortgang van de realisatie van de beleidsmaatregelen. Iedere beleidsmaatregel wordt verder toegelicht.

Procesverbetering

Wat wilden we bereiken?

Verbeteren proces beheer en onderhoud RWZI's

We gaan voor de rwzi's de gegevens van preventief onderhoud uniform vastleggen. Dit is een van de randvoorwaarden voor het opstellen van scenario's met verschillende afwegingen tussen kosten, risico's en prestaties.

Wat hebben we daar voor gedaan?

We hanteren voor alle assets een uniforme werkwijze voor preventief onderhoud

Voortgang maatregel

De preventieve onderhoudsopdrachten zijn uniform vastgelegd.

Informatiemanagement

Wat wilden we bereiken?

Legger & beheerregister

Het leggerproces is aangepast, zodat een bijna continu verwerkingsstroom plaatsvindt. Hierdoor is het mogelijk de legger jaarlijks vast te stellen en is het eenvoudiger om nieuwe assetgroepen in de legger op te nemen. Het vastleggen van het gebied en de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud is essentieel om inzicht te krijgen in de omvang van ons werk. Zo is het ook het mogelijk om derden aan te spreken op hun verplichtingen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Stedelijk water data op orde

Voortgang maatregel

De data over wateren in bebouwd gebied moeten geactualiseerd worden en onderdeel gaan uitmaken van onze legger. Dat is op dit moment binnen het bebouwd gebied nog niet het geval. In de legger worden wat de wateren betreft bepalingen opgenomen over de categorisering van wateren, de normering van de wateren en de onderhoudsplicht. Voor het onderhoud dat gemeenten in het bebouwd gebied uitvoeren, krijgen ze een financiële vergoeding op grond van de overeenkomst stedelijk water.

De oorspronkelijke planning was om de beleidsregels na een consultatieronde bij de gemeente in 2025 in procedure te brengen om vast te laten stellen door het algemeen bestuur, echter bleken er in de consultatieronde te veel verschillen van inzicht.

De aanpak is gewijzigd. Begin 2025 en in overeenstemming met gemeente en waterschap zal er eerst door een onafhankelijke partij een traject worden opgesteld met als doel de verschillen tussen ons en de gemeenten in kaart te brengen en bij elkaar te brengen.

Natuurvriendelijke oevers

Voortgang maatregel

Inzicht in het areaal aan natuurvriendelijke assets. Natuurvriendelijke assets zijn natuurvriendelijke oevers, vispassages, luwe ondiepe waterzones. Dit zijn voorzieningen die zijn aangelegd om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren.

Medio 2024 zijn de NVZ-elementen in de legger opgenomen. Hiermee zijn deze nu als waterstaatkundige elementen vastgelegd. Assetbeheer werkt hiermee nu verder aan een meer programmatisch beheer- en onderhoud.

Walbeschoeiingen vaarwegen en overige oeverconstructies

Voortgang maatregel

We willen inzicht in de omvang, het type en de staat van onderhoud van alle oeverconstructies langs de boezem waar wij onderhoudsplichtig zijn. Alleen met deze informatie is het mogelijk om deze oeverconstructies op programmatische wijze te onderhouden.

Na de toedeling van de oevers langs vaarwegen is de technische opname uitgevoerd van de oeverconstructies waarvan het beheer aan Wetterskip Fryslân is toebedeeld. Assetbeheer kan hiermee nu verder werken aan een meer programmatisch beheer- en onderhoud.

Wat wilden we bereiken?

Schouw met artificiële intelligentie

Het slootonderhoud heeft zich afgelopen jaren snel ontwikkeld. Enerzijds moeten we steeds nadrukkelijker omgaan met periodes van droogte (vasthouden van water) of juist met hevige regenval (afvoeren van water), anderzijds moet bij het schonen van sloten steeds meer rekening gehouden worden met ecologie en biodiversiteit. Toezicht op tijdig en correct onderhoud is daarmee belangrijker dan ooit. Om het toezicht duurzaam en kosteneffectief uit te voeren willen we slimme technieken inzetten die ons daarbij ondersteunen. Met artificiële intelligentie (GeoAI) kunnen we (gedeeltelijk) op basis van lucht- of satellietbeelden toezicht houden.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Artificiële intelligentie inzetten tijdens de schouw

Voortgang maatregel

Besluitvorming en implementatie GeoAI. Ontwerp en implementatie schouwzaaksysteem

Door de kwetsbaarheid van GeoAI (inwinnen fotomateriaal) voor strakke tijdsgebonden processen zoals de schouw, hebben we in 2024 moeten besluiten om de toepassing van GeoAI voorlopig niet in het schouwproces te implementeren. We houden de ontwikkelingen in de gaten en we gaan onderzoeken of we het schouwproces, zoals we die nu volgen, op een andere wijze kunnen en moeten inrichten.

Levenscyclus kostenmanagement

Wat wilden we bereiken?

Kosten ontwikkelscenario's voor sifons

Veel sifons zijn in de jaren '70 en '80 aangelegd en hebben veelal een verwachte gemiddelde levensduur 50 jaar. De kans op falen de komende jaren steeds groter. Bij een deel van de sifons (sifons onder grote waterlopen of grotere diameter) heeft lekkage aanzienlijke gevolgen voor de omgeving en is herstellen moeilijk. Tot voor kort was het areaal qua omvang en staat van onderhoud niet goed in beeld, en waren geen kosten voor onderhoud en vervanging begroot. Sinds 2022 worden stappen gezet om dit te verbeteren.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Pilot scenario analyse sifons

Voortgang maatregel

Kostenontwikkelingscenario's voor sifons

In 2024 hebben wij het aantal en de locaties van sifons geactualiseerd en inspecties uitgevoerd. De resultaten vormen input voor de programmatische aanpak, die wij in het eerste kwartaal 2025 opleveren. Met het toegekende exploitatie- en investeringsbudget voor de komende jaren geven wij invulling aan de planmatige aanpak.

Op basis van risico-scores per sifon, gebaseerd op gevolgschade bij falen, bepalen wij prioriteiten voor inspectie en onderhoud. Als het budget onvoldoende blijkt om risico's binnen het bestuurlijk aanvaardbare niveau te houden (volgens de risicomatrix), zullen wij scenario's bestuurlijk voorleggen. Het rapport wordt in het eerste kwartaal 2025 opgeleverd.

Klimaatneutraal- circulair beheer & onderhoud

Wat wilden we bereiken?

Fossielvrij onderhoud

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 2 betreft fossielvrij. Doelstelling van Wetterskip Fryslân is dat we in 2030 fossielvrij zijn bij onderhoud.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Emissievrij materieel in 2030

Voortgang maatregel

In 2024 is er een routekaart en investeringsplan opgesteld voor de transitie naar emissievrij materieel richting 2030.

In samenwerking met een externe partij en de kerngroep vanuit Onderhoud is deze 2 jarige routekaart gerealiseerd. Er is bewust gekozen voor een 2 jarige routekaart gezien de snelle ontwikkelingen rondom het fossielvrij materieel.

Wat wilden we bereiken?

Grond-, weg- en waterwerken zijn in 2030 klimaatneutraal en circulair

Het klimaatneutraal programma omvat 5 sporen, spoor 4 betreft infrastructuur

Wat hebben we daar voor gedaan?

Vertaling assets in routekaart

Voortgang maatregel

In 2024 zijn we aan de slag gegaan om de opgestelde uitgangspunten van de assets om in 2030 klimaatneutraal- circulair te vertalen naar een routekaart; een (actie)plan om inzichtelijk te maken wat er voor nodig is om de doelstelling te behalen. De routekaart zal in het eerste kwartaal 2025 worden opgeleverd.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Assetmanagement opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct ingedeeld, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

bedragen x € 1.000

Opgave	Jaarrekening 2024	Actuele begroting 2024	Oorspronkelijke begroting 2024	Vershil actuele begroting - jaarrekening
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	-111	-285	-287	174
Beheerinstrumenten watersystemen	-1.454	-1.372	-2.162	-82
Beheersinstrumenten waterkeringen	-467	-484	-743	17
Netto resultaat opgave	-2.033	-2.142	-3.192	109
* Centralisatie van overhead	-530	-793	-0	263
Totaal resultaat opgave	-2.563	-2.935	-3.192	372

* In december 2024 heeft het algemeen bestuur een budgetwijziging vastgesteld in relatie tot centralisatie van overhead binnen Bedrijfsvoering.

Het netto resultaat van de opgave bedraagt € 109.000 positief en ontstaat door diverse kleine verschillen in de budgetten van voorzieningen verwante belangen watersystemen. Een deel van deze onderschrijding is ingezet bij beheerinstrumenten watersystemen voor peilbesluiten.

